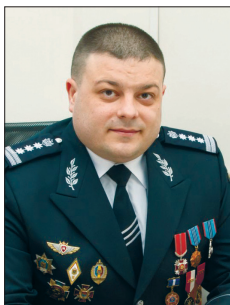

CZU 342.9:351.713

DOI 10.5281/zenodo.788586

Marcel BOȘCANEANU,
dr., conf. univ.

PhD,
associate professor

ATRBUȚIILE ORGANELOR STATULUI LA EXERCITAREA ADMINISTRĂRII FISCALE

Asigurarea unei bune activități de colectare corectă, deplină și în termeni legali a impozitelor și taxelor prevăzute de legislația fiscală, a măsurilor de penalizare și aplicare a amenzilor în bugetele de toate nivelurile, este dependentă în mare măsură atât de complexitatea, calitatea și specificitatea exercitării atribuțiilor funcționale ce le revin organelor de stat cu atribuții de administrare fiscală, cât și de gradul de interacționare dintre ele la cel mai înalt nivel. Exercițarea unei administrări fiscale corecte mai poate fi asigurată și prin interconexiunea informațiilor, proceselor, ce vor fi acordate către serviciile contribuabililor ce urmează să interacționeze cu sistemul fiscal la un nivel înalt pentru conformarea respectării întocmai a legislației.

Cuvinte-cheie: organele statului, impozite și taxe, legislație fiscală, administrare fiscală.

EXERCISE DUTIES OF THE STATE BODIES TAX ADMINISTRATION

In order to ensure a good collection activity, correct, full and in legal terms of the taxes and fees provided by the fiscal legislation, of the penalization measures and the application of fines in the budgets of all levels, it depends to a large extent on the complexity, quality and specificity of the exercise the functional attributions of the state bodies with fiscal administration attributions, as well as the degree of interaction between them at the highest level. The exercise of a correct fiscal administration can also be ensured through the interconnection of information, processes, which will be granted to the services of the taxpayers who will interact with the fiscal system at a high level in order to comply with the exact observance of the legislation.

Keywords: state bodies, taxes and fees, fiscal legislation, fiscal administration.

Introducere. Înainte de a începe cercetarea nemijlocită a subiectului, considerăm că ar fi corect inițial să menționăm ce se înțelege prin administrare fiscală. Un moment îmbucurător este că legea de bază fiscală definește noțiunea de administrare fiscală.

Astfel, conform art.9 Codul fiscal al Republicii Moldova (în continuare CF RM) [1], „administrarea fiscală reprezintă activitatea organelor de stat împuternicite și responsabile de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în buge-

tele de toate nivelurile, precum și de efectuarea acțiunilor de urmărire penală în caz de existență a unor circumstanțe ce atestă comiterea infracțiunilor fiscale”, iar conform art.10 alin.(1) organizarea activității și funcționarea organelor cu atribuții de administrare fiscală sunt reglementate de legislația Republicii Moldova și tratatele internaționale la care Republica Moldova (în continuare RM) este parte.

Deci, cunoașterea și transparența atribuțiilor funcționale ale activităților organelor statului ce exercită administrarea fiscală la nivel național de către contribuabili constituie un mare avantaj: în primul rând va crește gradul de încredere în aceste organe și în al doilea rând va spori acel grad de performanță al administrării fiscale în vederea întăririi capacității de funcționare și dezvoltare a statului RM în scopul acoperirii acelor necesități pe segmentul social-economic și, nu în ultimul rând, va oferi contribuabililor servicii fiscale calitative conform bunelor practici europene.

Cu expresivitate, insistăm să identificăm atribuțiile organelor statului la exercitarea administrării fiscale, cu intenția de a înțelege în totalitate atribuțiile acestor organe, cu stricta delimitare a competențelor, ce stă în calea eficienței cadrului normativ, fiind marcate prin consolidarea capacităților instituționale. Or, actualmente în contextul asigurării unei colectări depline, eficiente și la termen a impozitelor și taxelor, asigurării executării penalităților, amenzilor percepute în urma comiterii infracțiunilor fiscale, economice, prin prisma efectuării unor acțiuni de urmărire penală calitative de organele statului, este o piatră de temelie a unui sistem bugetar eficient.

Astfel, **scopul principal al lucrării** este de a estima gradul de implicare și atribuțiile funcționale ale organelor statului la buna asigurare a unei administrări fiscale corecte în limitele legale, pentru a putea interveni, prin studii ulterioare, cu soluții noi în planul perfecționării și îmbunătățirii reglementărilor în materia administrării fiscale.

Metode și materiale aplicate. În vede-

rea executării prezentului studiu, au fost utilizate mai multe metode, dintre care menționăm: analizei, deducției, dialectică, logico-juridică și sistematică.

Totodată, cercetările întreprinse se bazează pe studierea doctrinei și legislației în vigoare, existent în domeniul dat.

La realizarea studiului, drept punct de reper a servit legea fiscală a RM, precum și literatură de specialitate națională.

Rezultate obținute și discuții. La momentul cercetării, conform legislației fiscale a RM, organele care exercită atribuții de administrare fiscală sunt „Serviciul Fiscal de Stat, organele vamale, serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor și alte organe abilitate, conform legislației naționale”.

Serviciul fiscal de stat (în continuare SFS) din RM este autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Finanțelor, fiind o structură organizațională separată în sistemul administrativ al acestui minister, constituită pentru prestarea serviciilor publice administrative contribuabililor, pentru supravegherea, controlul în domeniul fiscal, constatarea și efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor în cazurile prevăzute de Codul de procedură penală al RM [4], precum și pentru efectuarea activității speciale de investigații în conformitate cu Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații [6].

Sarcina de bază a SFS constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal.

Conform unui alt act normativ național, SFS este împuternicit să administreze impozitele, taxele și alte plăți în interesul statului [10]. SFS își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul RM.

SFS este organizat și își desfășoară activitatea în baza Constituției RM, decretelor Președintelui RM, legilor, hotărârilor Parlamentului și ale Guvernului, a altor acte normative, a tratatelor internaționale la care RM este parte.

Efectivul-limită de personal pentru SFS

este în număr de 1800 de unități de personal ce a fost aprobat de către Guvern [10]. Structura SFS a fost aprobată prin ordinul nr.89/2022 al Ministerului Finanțelor [11].

Organizarea și funcționarea SFS a fost aprobată printr-un Regulament prin HG nr.395/2017. În conformitate cu art.7 al acestui regulament, SFS are misiunea de a asigura *administrarea fiscală* prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației și monitorizarea procesului de conformare, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal.

Conform art.132⁴ CF RM, SFS îndeplinește următoarele funcții de bază: „1) elaborarea strategiilor și organizarea sistemului de management în domeniul administrării fiscale; 2) administrarea, conform legii, a impozitelor, taxelor și altor venituri la bugetul public național date în competența sa, inclusiv expunerea poziției oficiale a SFS referitoare la aplicarea legislației fiscale; 3) acordarea de servicii pentru contribuabili; 4) prevenirea și combaterea încălcărilor fiscale, inclusiv a evaziunii fiscale; 5) controlul fiscal; 6) constatarea contravențiilor; 7) constatarea infracțiunilor prevăzute la art.241–242, 244, 244¹, 250–253 și 335¹ din Codul penal al RM nr.985/2002; 7¹) efectuarea urmăririi penale în privința infracțiunilor prevăzute la art.241–242, 244, 244¹, 250–253 și 335¹ din Codul penal al RM nr.985/2002; 7²) efectuarea activității speciale de investigații aferente infracțiunilor date în competența sa conform Codului de procedură penală al RM nr. 122/2003; 8) executarea silită a restanțelor și altor plăți neachitate în termen la bugetul public național; 9) examinarea contestațiilor; 10) emiterea actelor normative care reglementează aplicarea legislației fiscale în limitele competenței acordate prin actele legislative; 11) coordonarea, îndrumarea și controlul aplicării reglementărilor legale în domeniul de activitate, precum și funcționarea subdiviziunilor sale; 12) managementul resurselor umane, financiare și materiale, susținerea activităților specifice prin intermediul tehnologiilor informațiilor și

comunicațiilor, reprezentarea juridică, auditul intern, precum și comunicarea internă și externă; 13) cooperarea internațională în domeniul administrării fiscale”.

Dacă e să facem o mică analiză cu funcțiile de bază prevăzute expres în art.8 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea SFS aprobat prin HG nr.395/2017, observăm că numărul funcțiilor prevăzute în regulament la fel sunt în număr de 15 și sunt identice cu cele expuse în CF RM.

În ceea ce privește atribuțiile SFS, legislatorul le-a clasificat în mai multe categorii: atribuții generale, atribuții în *domeniul administrării fiscale*, atribuțiile în domeniul prevenirii și constatării contravențiilor și la ultima categorie sunt atribuțiile în domeniul constatării infracțiunilor.

Astfel, la prima categorie, de atribuții generale, legislația fiscală, mai precis CF RM, stipulează că „în realizarea funcțiilor sale, SFS are următoarele atribuții generale: 1) contribuie la implementarea, în domeniul său de activitate, a programului de guvernare și a altor politici publice prin elaborarea și aplicarea de strategii de dezvoltare pe termen mediu și lung, generale sau sectoriale; 2) urmărește organizarea unui management eficient și coerent al administrării fiscale; 3) îndrumă activitatea serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale; 4) implementează modelul de management al riscurilor interne și externe ale instituției; 5) asigură managementul resurselor umane al instituției; 6) întocmește avize cu privire la proiectele de acte normative elaborate de către alte autorități publice, care cuprind măsuri referitoare la domeniul său de activitate; 7) participă la elaborarea modificărilor și completărilor legislației fiscale, la elaborarea proiectelor de norme metodologice și a altor acte normative care conțin prevederi referitoare la administrarea fiscală; 8) elaborează proiecte de acte cu caracter normativ și procedurile de aplicare a prevederilor referitoare la administrarea veniturilor bugetului public național date în competența sa, inclusiv exprimă poziția

oficială a SFS. Poziția oficială a SFS se aprobă prin ordin al conducerii SFS și se publică pe pagina web oficială a SFS; 9) inițiază măsuri pentru dezvoltarea și desfășurarea în condiții bune a relațiilor internaționale în domeniul său de activitate; 10) colaborează cu autoritățile și instituțiile publice sau orice alte entități cu atribuții în aplicarea legii ori interesate de realizarea prevederilor legislației fiscale în partea ce ține de administrarea fiscală; 11) gestionează informațiile cu privire la colectarea veniturilor administrate; 12) examinează contestațiile (cererile prelabile) formulate împotriva actelor emise în exercitarea atribuțiilor; 13) elaborează proceduri și norme metodologice în domeniul său de activitate pentru structurile proprii și pentru contribuabili; 14) elaborează studii, analize și sondaje privind organizarea activității proprii; 15) culege, verifică, prelucrează și arhivează date și informații fiscale necesare pentru desfășurarea activității sale, de asemenea constituie baze proprii de date relevante și gestionează colaborarea cu autoritățile naționale competente privind informațiile deținute, în condițiile legii; 16) emite și implementează politici și planuri de acțiuni privind asigurarea securității informației; 17) administrează și dezvoltă sistemul informațional al SFS; 18) reprezintă statul în instanțele de judecată și în organele de urmărire penală ca subiect de drepturi și obligații privind raporturile juridice fiscale, precum și orice alte raporturi juridice rezultate din activitatea SFS; 19) organizează programe de perfecționare profesională a personalului din cadrul SFS la nivel central și la nivelul structurilor subordonate; 20) organizează și asigură gestionarea patrimoniului, inclusiv alocarea, mișcarea, evidența și controlul asupra lui; 20¹) efectuează controlul asupra respectării legislației fiscale în cadrul procesului de emitere, acordare, acceptare și rambursare a valorii tichetelor de masă; 21) emite și prezintă, în modul stabilit, propuneri de buget fundamentate pe programe; 22) inițiază și derulează, în conformitate cu Legea privind achizițiile publice, achiziții de bunuri, lucrări și

servicii pentru activitățile proprii; 23) asigură cooperarea administrativă, inclusiv schimbul de informații, cu alte instituții din țară și cu administrații fiscale din alte state sau organizații internaționale cu privire la obiectul său de activitate; 24) asigură aplicarea prevederilor cu caracter fiscal ale tratatelor internaționale la care RM este parte; 25) încheie acorduri la nivel departamental și convenții cu administrații fiscale din alte state, cu organizații internaționale sau cu alte entități în domeniul său de activitate conform prevederilor legislației în vigoare; 26) acordă sau primește asistență tehnică în domeniul său de activitate și derulează proiecte și activități de cooperare cu administrații fiscale din alte state, cu organizații internaționale sau cu alte entități; 27) participă, prin reprezentanți, la evenimente organizate de către administrații fiscale din alte state, de către organizații internaționale sau alte entități ori în colaborare cu acestea în domeniul său de activitate; 28) participă la elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu și a proiectelor legilor bugetare anuale prin prezentarea propunerilor la obiectivele politicii de administrare fiscală și a estimărilor pe termen mediu privind veniturile administrate” [1, art.133, alin.(1)].

Cea de-a doua categorie se referă la atribuțiile în domeniul administrării fiscale, cu referire la care legislația fiscală stabilește că „în realizarea funcțiilor sale, SFS are următoarele atribuții în domeniul administrării fiscale: 1) gestionează Registrul fiscal de stat și dosarul contribuabilului, de asemenea efectuează înregistrarea unor categorii de contribuabili; 2) organizează și administrează evidența impozitelor, taxelor și a altor venituri la bugetul public național date în competența sa; 3) elaborează și aplică procedurile privind evidența analitică pe contribuabili și stingerea obligațiilor fiscale prin conformare voluntară; 4) emite acte cu caracter normativ privind aplicarea prevederilor legislației fiscale în cazurile prevăzute de lege și expune poziția oficială a SFS privind aplicarea legislației fiscale; 5) emite soluții fiscale individuale anticipate la cererea persoa-

nelor fizice și juridice care practică activitate de întreprinzător; 6) asigură aplicarea unitară, corectă și nediscriminatorie a reglementărilor privind impozitele, taxele și alte venituri la bugetul public național date în competența sa; 7) aplică, de sine stătător sau prin entitățile abilitate, modalitățile de executare silită și măsurile de asigurare a stingerii obligației fiscale și a altor plăți la bugetul public național potrivit legii; 8) definește, dezvoltă, implementează, furnizează și operează servicii specifice pentru contribuabili, de asemenea eliberează acte permissive persoanelor fizice și juridice; 9) promovează conformarea fiscală voluntară, inclusiv prin modernizarea și furnizarea serviciilor menite să faciliteze îndeplinirea obligațiilor fiscale de către contribuabili; 10) emite decizii asupra cazurilor de încălcare fiscală stabilite în urma aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare a obligațiilor fiscale; 11) gestionează riscurile de neconformare fiscală și selectează contribuabilii cu risc sporit de neconformare fiscală; 12) examinează contestații și emite decizii în rezultatul examinării acestora; 13) efectuează vizite fiscale și instituie posturi fiscale; 14) efectuează controlul fiscal, examinează cazurile de încălcare fiscală, aplică sancțiuni fiscale și emite acte administrative în scopul aplicării CF RM; 14¹) efectuează controlul asupra calculării corecte și a virării în termen a contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și aplică sancțiuni pentru încălcarea prevederilor legale referitoare la calcularea acestora; 14²) efectuează alte tipuri de controale decât cele expuse la pct.14) și 14¹), stabilite în sarcina SFS prin acte normative speciale; 15) organizează activitatea de valorificare a bunurilor sechestrate în cadrul procedurii de executare silită a obligației fiscale, potrivit legii; 16) introduce și promovează metode de înregistrare fiscală, declarare și plată a impozitelor, taxelor și altor venituri la buget, baze pe utilizarea tehnologiei informației; 17) este în drept să modifice termenul de stingere a obligației fiscale prin încheierea cu contribu-

abilii restanțieri a contractelor de eşalonare/amânare a stingerii obligației fiscale, conform legislației; 18) deține, administrează, analizează și evaluează informații, de asemenea acționează, în condițiile legii, pentru obținerea de informații relevante pentru SFS din diverse surse; 19) stabilește și aplică metodologia de distribuire și stingere a obligației fiscale și/sau de restituire a sumelor achitate în plus; 20) aplică mecanismul legal al insolvenței față de contribuabilii care au ajuns în incapacitate de plată; 20¹) efectuează, la solicitarea Ministerului Finanțelor, verificarea anuală, până la data de 31 mai a anului de gestiune, a respectării de către beneficiarul subvenționării creării locurilor de muncă a obligațiilor stipulate în contract pe parcursul valabilității contractului de subvenționare; 21) administrează procesul de utilizare a echipamentelor de casă și de control; 22) efectuează restituirea sumelor plătite în plus și a celor a căror restituire este prevăzută de legislație; 23) elaborează modelul și conținutul formularelor utilizate pentru administrarea fiscală, precum și instrucțiunile de completare a acestora; 24) asigură, conform legislației, tipărirea formularelor utilizate în domeniul său de activitate, precum și tipărirea centralizată și eliberarea seriei și diapazonului de numere pentru formularele tipizate de documente primare cu regim special; 25) organizează asigurarea gratuită a contribuabililor cu formulare tipizate de dări de seamă fiscale, iar contra plată – cu formulare tipizate de documente primare cu regim special pe suport de hârtie, conform listei stabilite de către Guvern; 26) popularizează legislația fiscală și prezintă, la solicitarea contribuabililor sau altor persoane, poziția oficială a SFS referitoare la aplicarea normelor fiscale, conform legislației; 27) asigură aplicarea unitară, corectă și nediscriminatorie a reglementărilor privind impozitele, taxele și alte venituri la bugetul public național date în competența sa, în vederea aplicării unui tratament echitabil tuturor contribuabililor; 28) elaborează norme metodologice și proceduri de efectuare și suspendare a controalelor fisca-

le; 29) asigură aplicarea legislației fiscale în domeniul impozitelor, taxelor și altor venituri la bugetul public național date în competența sa; 30) furnizează Ministerului Finanțelor și autorităților administrației publice locale informațiile necesare fundamentării bugetelor respective; 31) sigilează echipamentele de casă și de control ale contribuabililor, ține evidența lor, efectuează controale privind utilizarea echipamentelor de casă și de control și a terminalelor POS la decontările în numerar și privind asigurarea păstrării benzilor de control emise de acestea; 32) efectuează verificarea softurilor instalate în echipamentele de casă și de control ridicate de la contribuabili, a sistemelor informaționale de ținere a evidenței fiscale și contabile; 32¹) eliberează certificatul de înregistrare în calitate de centru de asistență tehnică pentru echipamentele de casă și de control; 33) organizează și efectuează, după caz, executarea silită a obligațiilor fiscale, de asemenea verifică corectitudinea acțiunilor și procedurii de alăturare și raportare, realizate de către executorul judecătoresc; 34) organizează campanii promoționale, inclusiv prin concursuri, extrageri și loterii, cu stimularea din surse bugetare a contribuabililor care, direct sau indirect, au participat la îmbunătățirea procesului de administrare fiscală, la majorarea încasărilor la bugetul public național și/sau au utilizat modalități de achitare ce contribuie la majorarea nivelului de transparență a activității economice. Organizarea acestora se efectuează în modul stabilit de Guvern; 35) stabilește criteriile de selectare a contribuabililor mari și aprobă lista acestora; 36) confirmă contribuabililor rezidența fiscală în scopul beneficiii de prevederile convențiilor (acordurilor) pentru evitarea dublei impunerii, încheiate între RM și alte state în modul stabilit de legislație; 37) gestionează și actualizează Registrul conturilor de plăți și bancare ale persoanelor fizice și juridice” [1, art.133, alin.(2)].

Următoarea categorie de atribuții în realizarea funcțiilor sale, SFS le are în domeniul prevenirii și constatării contravențiilor, și anu-

me: „1) elaborează și întreprinde măsuri de prevenire și constatare a contravențiilor date în competența sa, conform legislației; 2) asigură reacționarea promptă la sesizările și comunicările despre contravenții, conform competenței sale de examinare; 3) constată cauzele și condițiile ce pot genera sau contribui la săvârșirea contravențiilor date în competența SFS, cu sesizarea, în condițiile legii, a organului competent sau a persoanei cu funcție de răspundere cu privire la necesitatea de întreprindere a măsurilor de înlăturare a acestor cauze și condiții; 4) constată și sancționează faptele ce constituie contravenții potrivit reglementărilor în vigoare și reține, în vederea confiscării, mărfurile care fac obiectul contravenției” [1, art.133, alin.(3)].

Așa cum menționam mai sus, ultima categorie de atribuții ale SFS în realizarea funcțiilor sale sunt în domeniul constatării infracțiunilor, care se rezumă la: „1) reține făptuitorul; 2) ridică corpurile delictive; 3) solicită informațiile și documentele necesare pentru constatarea infracțiunilor; 4) citează persoane și obține de la ele declarații; 5) procedează la evaluarea pagubei; 6) efectuează orice alte acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale în care se consemnează acțiunile efectuate și circumstanțele elucidate în vederea constatării infracțiunilor, în limitele normelor de procedură penală; 7) cooperează cu instituțiile cu atribuții similare din alte state, în baza tratatelor internaționale la care RM este parte sau pe bază de reciprocitate, precum și cu organismele internaționale, în scopul constatării infracțiunilor în limitele competenței sale; 8) verifică legalitatea activităților desfășurate, existența și autenticitatea documentelor justificative în activitățile de producție și prestări de servicii ori pe durata transportului, depozitării și comercializării bunurilor și aplică sigilii pentru asigurarea integrității bunurilor; 9) constituie și utilizează baze de date necesare pentru constatarea infracțiunilor economico-financiare și altor fapte ilicite în domeniul fiscal; 10) primește și înregistrează declarații, comunicări și alte informații privind infracțiunile și le verifi-

că conform legislației; 11) solicită, în condițiile legii, date sau, după caz, documente de la orice entitate privată și/sau publică în scopul instrumentării și fundamentării constatrilor cu privire la săvârșirea unor fapte care contravin legislației; 12) stabilește identitatea administratorilor unităților controlate, precum și a oricăror persoane implicate în săvârșirea infracțiunilor constatate, și solicită acestora explicații scrise, după caz; 13) ridică documente, echipamente de casă și de control, precum și sisteme informaționale/computerizate de evidență, în condițiile CF RM și ale Codului de procedură penală al RM, solicită copii certificate de pe documentele originale, prelevă probe, eșantioane, mostre și alte asemenea specimene, solicită efectuarea expertizelor tehnice necesare finalizării acțiunilor de administrare fiscală; 14) participă, cu personal propriu sau în colaborare cu organele de specialitate ale altor ministere și instituții specializate, la acțiuni de constatare a activităților ilicite care generează fenomene de evitare a plăților către bugetul public național” [1, art.133, alin.(4)].

Este important să precizăm că în scopul îndeplinirii corecte a atribuțiilor funcționale, SFS și funcționarii fiscali au următoarele drepturi: „1) să efectueze controale asupra modului în care contribuabilii, serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale, alte persoane respectă legislația fiscală; 2) să ceară și să primească gratuit de la orice persoană informații, date, documente necesare pentru exercitarea atribuțiilor în limitele funcționale, cu excepția informațiilor care constituie secret de stat, precum și copiile de pe ele, dacă acestea se anexează la actul de control, de asemenea să ceară explicațiile și informațiile de rigoare asupra problemelor identificate în procesul exercitării atribuțiilor; 3) să efectueze vizite fiscale; 4) să deschidă și să examineze, să sigileze, după caz, indiferent de locul aflării lor, încăperile de producție, depozitele, spațiile comerciale și alte locuri, cu excepția domiciliului și reședinței, folosite pentru obținerea de venituri sau pentru întreținerea obiectelor impozabile, al-

tor obiecte, documentelor; 5) să aibă acces la sistemul electronic/computerizat de evidență al contribuabilului și să ridice mijloacele tehnice care conțin aceste sisteme pentru a obține probe ale încălcărilor și infracțiunilor date în competența sa. Contribuabilul este în drept să obțină de la SFS, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, o copie a sistemului electronic/computerizat de evidență al contribuabilului ridicat de SFS; 6) să controleze autenticitatea datelor din documentele de evidență și din dările de seamă fiscale ale contribuabilului; 7) să ridice de la contribuabil documente, de asemenea să ridice de la contribuabil echipamentele de casă și de control utilizate la încasările în numerar, în scopul verificării softurilor instalate în acestea, întocmind un proces-verbal conform modului stabilit; 8) să constate încălcările legislației fiscale și să aplice măsurile de asigurare, de executare silită a stingerii obligației fiscale și de răspundere prevăzute de legislație; 9) să creeze consiliu consultativ prin parteneriat public-privat, consiliu de conformare, comisii specializate, grupuri de lucru cu antrenarea reprezentanților altor ministere, altor autorități administrative centrale și autorități publice, a reprezentanților autorităților administrației publice locale, reprezentanților mediului academic, reprezentanților societății civile și a specialiștilor în domeniu; 10) să poartă în instanțele judecătorești competente, acțiuni contra contribuabililor privind: a) anularea unor tranzacții și încasarea la buget a mijloacelor obținute din aceste tranzacții; b) anularea înregistrării întreprinderii, organizației, în cazul încălcării modului stabilit de fondare a acestora sau al necorespunderii actelor de constituire cu prevederile legislației, și încasarea veniturilor obținute de acestea; c) lichidarea întreprinderii, organizației în temeiurile stabilite de legislație și încasarea veniturilor obținute de acestea; 11) să ceară și să verifice înlăturarea încălcării legislației fiscale, să aplice, după caz, măsuri de constrângere; 12) să utilizeze metode și surse directe și indirecte la estimarea obiectelor impozabile și la calcula-

rea impozitelor și taxelor; 13) să stingă, obligațiile fiscale ale contribuabililor și drepturile la restituirea sumelor plătite în plus; 14) să citeze la SFS contribuabilul, persoana presupusă a fi subiectul impozitării, persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului, inclusiv responsabilul de evidența documentelor referitoare la persoana presupusă a fi subiectul impozitării, pentru a depune mărturii, a prezenta documente și informații în problema de interes pentru SFS, cu excepția documentelor și informațiilor care, conform legislației, constituie secret de stat. Neprezentarea persoanei citate la data și ora stabilite în citație nu împiedică efectuarea de către SFS a actelor procedurale fiscale; 15) să oprească, în comun cu alte organe, și să controleze mijloacele de transport încărcate sau care se presupune că sunt încărcate cu mărfuri supuse accizelor ori că efectuează transport ilicit de mărfuri și pasageri în trafic național sau internațional; 16) să solicite de la bănci (sucursalele sau filialele acestora) prezentarea documentelor referitoare la clienții acestora; 17) să solicite efectuarea și să efectueze controale fiscale în alte state în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; 18) să solicite organelor competente din alte state informații despre activitatea contribuabililor, fără acordul acestora din urmă; 19) să prezinte organelor competente din alte state informații despre relațiile contribuabililor străini cu cei autohtoni, fără acordul sau înștiințarea acestora din urmă; 20) să utilizeze dări de seamă fiscale, corespondența cu contribuabilii și informații ale autorităților publice pe suport electronic și de alt fel, perfectat și protejat conform legislației în domeniu; 20¹) să stabilească criterii de determinare a contribuabililor care, la efectuarea livrărilor impozabile cu T.V.A. pe teritoriul țării, sunt obligați să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală electronică și să aprobe lista acestora; 21) să folosească mijloace de informare în masă pentru popularizarea și respectarea legislației fiscale; 22) să utilizeze mijloacele speciale sonore și luminescente instalate pe unitățile de trans-

port conform normelor stabilite; să intre sau să pătrundă, în modul stabilit de lege, utilizând, în caz de necesitate, mijloace speciale, în orice încăpere sau proprietate în scop de constatare și/sau urmărire penală a infracțiunilor economico-financiare conform competenței ori dacă, în baza unor date suficiente, se știe că în aceste localuri a fost comisă sau se comite o infracțiune economico-financiară; 23) să limiteze sau să interzică temporar circulația transportului și a pietonilor pe străzi și pe drumuri, precum și accesul persoanelor pe anumite porțiuni de teren sau spre anumite locuri în scop de asigurare a efectuării unor acțiuni de constatare și/sau urmărire penală a infracțiunilor; 24) să efectueze filmarea și înregistrarea audio a persoanelor reținute, să le fotografieze pentru cercetare comparativă sau identificare; 24¹) să întreprindă acțiuni pentru efectuarea urmăririi penale conform Codului de procedură penală a RM; 24²) să întreprindă acțiuni pentru exercitarea activității speciale de investigații aferente infracțiunilor date în competența sa, conform Codului de procedură penală a RM, în conformitate cu Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații; 25) să întreprindă alte acțiuni prevăzute de legislația fiscală” [1, art.134, alin.(1)].

Totodată, în vederea prevenirii și depistării cazurilor de încălcare fiscală, inclusiv a cazurilor de eschivare de la stingerea obligațiilor fiscale, precum și în vederea exercitării altor atribuții de administrare fiscală, SFS poate crea posturi fiscale.

Conform legislației fiscale actuale, „posturile fiscale pot fi staționare, mobile și electronice. Postul fiscal staționar este amplasat într-un loc stabil și special amenajat, unde își exercită atribuțiile. Postul fiscal mobil, asigurat cu mijloace tehnice, inclusiv de transport, se deplasează, după caz, în raza teritoriului controlat. Postul fiscal electronic reprezintă o soluție tehnico-informațională de transmitere și stocare în mod electronic a informației care poate fi utilizată în mod direct sau indirect la determinarea obligației fiscale” [1, art.146 alin.(2)].

Angajații SFS împuterniciți și responsabili de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în bugetele de toate nivelurile, precum și de efectuarea acțiunilor de urmărire penală în caz de existență a unor circumstanțe ce atestă comiterea infracțiunilor fiscale sunt numiți funcționari fiscali. Conform, reglementărilor actuale, funcționari fiscali se împart în funcționari fiscali cu statut special și funcționari fiscali. Acest fapt s-a realizat în contextul procesului de reformare prin care a trecut SFS.

În anul 2018 au fost extinse atribuțiile SFS, astfel încât, începând cu 1 octombrie, urmarea a modificării Codului de procedură penală al RM, SFS a fost investit cu atribuția de constatare a infracțiunilor (prevăzute la anumite articole din Codul penal al RM). Aceste modificări legislative vin să optimizeze, pe termen lung, procesele de investigare penală la nivel național.

Anul 2020, de asemenea, a fost marcat de consolidarea capacităților instituționale. Astfel, prin Legea nr.188/2020 cu privire la modificarea unor acte normative [8], SFS a fost investit cu atribuția de urmărire penală și investigarea infracțiunilor date în competență conform Codului de procedură penală a RM. De asemenea, începând cu 1 iulie 2020, în scopul centralizării funcției de gestionare a arieratelor, a fost creată Direcția generală administrare fiscală arierate. Totodată, au fost întreprinse măsuri pentru centralizarea funcțiilor de control fiscal post operațional și operativ, exercitarea funcției de urmărire penală și activității speciale de investigație, precum și atribuțiilor în domeniul înregistrării fiscale a contribuabililor și gestionării Registrului fiscal de stat. Noua structură a fost funcțională de la data de 1 ianuarie 2021.

Începând cu 1 ianuarie 2021, a fost creată Direcția generală antifraudă ca subdiviziune structurală a SFS, fiindu-i atribuite funcții de urmărire penală și activitate specială de investigație pentru unele infracțiuni economice prevăzute în Codul penal a RM [12, p.8].

Cât privește funcționarii fiscali cu statut

special, aceștia exercită atribuțiile SFS în domeniul constatării infracțiunilor, urmăririi penale și activității speciale de investigații. Statutul juridic al funcționarului fiscal cu statut special este reglementat expres de CF RM și este conferit în virtutea naturii atribuțiilor de serviciu. În cazul în care nu este reglementat de CF RM, atunci asupra raporturilor de serviciu ale funcționarului fiscal cu statut special acționează Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public [5]. Funcționarilor fiscali cu statut special li se conferă grad special, ei dispunând de semne specifice de identificare.

Așa cum s-a menționat anterior, următoarea categorie de angajați ai SFS sunt funcționarii fiscali fără statut special. Condițiile pentru ocuparea funcției de funcționar fiscal este să dețină studiile corespunzătoare, să fie apți din punct de vedere medical pentru exercitarea funcției și să nu cadă sub incidența restricțiilor prevăzute de Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158/2008. Astfel, încadrarea funcționarului fiscal la SFS se face în conformitate cu legislația cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și legislația muncii. Funcționarul fiscal în exercițiul funcțiunii este reprezentant al puterii de stat și se află sub ocrotirea statului. Funcționarul fiscal ocupă o funcție publică de inspector, specialist, auditor intern, inspector superior, specialist superior, auditor intern superior, inspector principal, specialist principal sau auditor intern principal. Pentru funcționarii publici din SFS se instituie gradele de calificare prevăzute de Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Organele vamale. Organele vamale exercită atribuții de administrare fiscală potrivit prezentului CF RM, Codului vamal al RM (în continuare CV RM) [2] și altor acte normative adoptate în conformitate cu acestea.

Un moment foarte important care trebuie să-l menționăm este că în RM a fost aprobat un nou CV [3] care va intra în vigoare la 01.07.2023. Odată cu intrarea în vigoare a no-

ului cod vamal, vechiul CV RM nr. 1149/2000 se abrogă.

Reieșind din legislația fiscală și de cea vamală, organele vamale au următoarele obligații: „Organele vamale au obligații ce țin de asigurarea stingerii obligațiilor fiscale aferente trecerii frontierei vamale și/sau plasării mărfurilor în regim vamal potrivit CV RM și CF RM în cazurile expres prevăzute de ele, precum și altor acte normative adoptate în conformitate cu acestea, inclusiv obligația: a) de a trata cu respect și corectitudine contribuabilul, reprezentantul lui, alți participanți la raporturile fiscale; b) de a informa contribuabilul, la cerere, despre impozitele și taxele în vigoare, despre modul și termenele lor de achitare și despre actele normative respective; c) de a informa contribuabilul despre drepturile și obligațiile lui; d) de a elibera contribuabilului, la cerere, certificate privind stingerea obligației fiscale; e) de a nu divulga informațiile care constituie secret fiscal; f) de a prezenta SFS documente și informații privind respectarea legislației fiscale, calcularea și vărsarea la buget a impozitelor și taxelor prevăzute de prezentul cod, aferente trecerii frontierei vamale și/sau plasării mărfurilor în regim vamal, de a executa cerințele legitime ale funcționarului fiscal; g) de a ține evidența obligațiilor fiscale aferente trecerii frontierei vamale și/sau plasării mărfurilor în regimul vamal respectiv” [1, art.155].

Totodată, organele vamale trag la răspundere, în conformitate cu legislația vamală, persoanele care au încălcat legislația fiscală la trecerea frontierei vamale și/sau la plasarea mărfurilor în regim vamal.

În RM la etapa actuală organul vamal de bază este Serviciul Vamal (în continuare SV). SV este „autoritatea administrativă care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Finanțelor, fiind o structură organizațională separată în sistemul administrativ al acestui minister, constituită pentru prestarea serviciilor publice administrative plătitorilor vamali, pentru exercitarea și perfecționarea controlului vamal, inclusiv asupra legalității introduce-

rii/scoaterii mărfurilor în/din teritoriul vamal, efectuarea formalităților vamale, crearea condițiilor pentru accelerarea traficului de mărfuri peste frontiera vamală”.

Activitatea SV este un gen special de activitate în serviciul public ce constă în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor SV, care este parte componentă a sistemului organelor de drept și a organelor securității statului.

Conform Legii vamale de bază – CV RM nr.1149/2000, Organul Vamal are următoarele atribuții de bază: „a) participă la elaborarea politicii vamale a statului și implementează această politică; b) asigură respectarea legislației vamale și fiscale; apără drepturile și interesele legitime ale persoanei în cadrul activității vamale; c) contribuie, în limitele competenței, la asigurarea securității economice a statului; d) apără interesele economice ale statului; e) aplică procedeele vamale de reglementare a relațiilor economice și comerciale; f) încasează drepturile de import și drepturile de export; f¹) coordonează aplicarea Nomenclurii combinate a mărfurilor; f²) gestionează Tariful Vamal Integrat al RM (TARIM); g) participă la elaborarea măsurilor de politică economică referitor la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală și aplică aceste măsuri; h) luptă împotriva contrabandei, a încălcării reglementărilor vamale și legislației fiscale care se referă la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, curmă trecerea ilegală peste frontiera vamală a substanțelor stupefiante, armamentului, obiectelor de artă, obiectelor de valoare istorică și arheologică, obiectelor proprietate intelectuală, speciilor de animale și plante (derivate și părți ale lor) pe cale de dispariție, altor mărfuri; i) contribuie la prevenirea și combaterea spălării banilor, precum și a terorismului internațional; j) exercită și perfecționează controlul vamal, efectuează vămuirea, creează condiții pentru accelerarea traficului de mărfuri peste frontiera vamală; k) contribuie și participă la elaborarea statisticii vamale a comerțului exterior și a statisticii vamale speciale; l) contribuie la realizarea măsurilor de apărare a securității statului, de asi-

gurare a ordinii publice și morale, de apărare a vieții și sănătății oamenilor, de ocrotire a florei și faunei, a întregului mediu înconjurător, de protecție a pieței interne; m) exercită controlul vamal asupra valorilor valutare, în limitele competenței; n) asigură îndeplinirea obligațiilor internaționale ale statului în domeniul vamal; participă la elaborarea acordurilor internaționale în domeniul vamal, la colaborarea cu organele vamale, cu alte autorități publice din străinătate, cu organizațiile internaționale în domeniul vamal; o) efectuează cercetări științifice, oferă consultații în domeniu; p) dezvoltă baza tehnico-materială și socială a organelor vamale, creează condiții pentru activitatea colaboratorilor vamali; r) gestionează sistemul de certificare a originii, în cazurile stabilite de Guvern, inclusiv certifică originea mărfurilor și eliberează contra plată certificate de origine la exportul mărfurilor; s) desfășoară activitățile necesare pentru administrarea riscurilor; t) asigură diseminarea legislației vamale și accesul la informații de interes public; u) dezvoltă parteneriatul public-privat în domeniul vamal și colaborează cu mediul de afaceri; v) exercită alte atribuții stabilite de legislație” [2, art.11]. Esența acestor atribuții de bază ce îi revin SV se regăsesc și în Legea nr.302/2017 cu privire la Serviciul Vamal [7, art.8].

Personalul ce asigură buna activitate a SV este constituit din funcționarii publici cu statut special din cadrul SV și personalul contractual (de deservire tehnică și cel auxiliar).

Statutul juridic al funcționarului public cu statut special din cadrul SV este reglementat de Legea cu privire la SV nr.302/2017 și este conferit datorită naturii atribuțiilor de serviciu. În cazul în care unele acțiuni nu sunt reglementate de Legea cu privire la SV nr.302/2017, asupra raporturilor de serviciu ale funcționarului vamal, atunci se va extinde Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Gradele de calificare stabilite prin Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nu se conferă funcționarilor vamali.

În cazul personalului contractual din cadrul SV, care nu are statut de funcționar vamal, angajat în baza contractului individual de muncă, se aplică prevederile legislației muncii.

Serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor. În cadrul primăriilor funcționează Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale (în continuare SCITL), un organ cu atribuții de administrare fiscală.

SCITL își exercită atribuțiile corespunzător domeniului de activitate, atribuțiilor de popularizare a legislației fiscale și de examinare a petițiilor, cererilor și reclamațiilor contribuabililor, de asigurare a evidenței integrale și conforme a contribuabililor ale căror obligații fiscale sunt calculate de serviciul respectiv și a evidenței acestor obligații, alte atribuții prevăzute expres de legislația fiscală.

În ceea ce privește atribuțiile privind compensarea sau restituirea sumelor plătite în plus, privind efectuarea controlului fiscal sunt exercitate, conform CF RM, în comun cu SFS. SCITL efectuează executarea silită a obligației fiscale restante în raport cu plățile și contribuabilii administrați, în modul stabilit de Codul de procedură civilă al RM nr.225/2003 și de Codul de executare al RM nr.443/2004.

Analizând legislația fiscală, constatăm că „serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale i-au fost acordate drepturi ce le poate efectua de sine stătător, și drepturi ce le poate exercita împreună cu SFS”.

Așadar, SCITL are dreptul „de a efectua de sine stătător: a) calcularea obligațiilor fiscale în raport cu plățile și contribuabilii administrați; b) ținerea evidenței contribuabililor și obligațiilor fiscale administrate; c) aplicarea majorărilor de întârziere (penalităților); d) încasarea în numerar a impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere (penalităților) și/sau amenzilor; e) alte drepturi prevăzute expres de legislația fiscală”.

Celelalte drepturi ale SCITL, ce le poate exercita împreună cu SFS, sunt următoarele: „a) controlează autenticitatea datelor din documentele de evidență și din dările de seamă

fiscale ale contribuabilului; b) efectuează controale asupra modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală, conform competenței de administrare; c) cere explicațiile și informațiile de rigoare asupra problemei identificate în timpul controlului; d) cere și primește gratuit, în procesul controalelor fiscale, de la orice persoană informații, date, documente necesare în exercitarea atribuțiilor, cu excepția informațiilor care constituie secret de stat, precum și copiile de pe ele, dacă acestea se anexează la actul de control; e) compensează și/sau restituie sumele plătite în plus” [1, art.157].

Continuând ideile asupra activității SCITL, nu putem să trecem cu vederea obligațiile ce îi revin.

Astfel, analizând legislația fiscală, menționăm că „SCITL este obligat, corespunzător domeniului de activitate și referitor la obligațiile fiscale a căror evidență este ținută de el: a) să acționeze în strictă conformitate cu CF RM și cu alte acte normative; b) să trateze cu respect și corectitudine contribuabilul, reprezentantul lui, alți participanți la raporturile fiscale; c) să popularizeze legislația fiscală; d) să informeze contribuabilul, în cazurile prevăzute de legislația fiscală sau la solicitarea acestuia, despre drepturile și obligațiile lui; e) să informeze contribuabilul, la cerere, despre impozitele și taxele în vigoare, despre modul și termenele lor de achitare și despre actele normative privind impozitele și taxele administrate; f) să primească și să înregistreze cereri, comunicări și alte informații despre încălcările fiscale și să le verifice, după caz; g) să prezinte lunar, nu mai târziu de data de 5 a fiecărei luni, SFS darea de seamă privind impozitele și taxele administrate; h) la cererea scrisă a contribuabilului, în care se indică destinația certificatului, să elibereze, în cazurile reglementate de legislație sau la solicitarea organelor și autorităților publice abilitate legal, certificate privind lipsa sau existența restanțelor față de buget referitoare la obligațiile fiscale a căror evidență o ține; i) să țină evidența contribuabililor ale căror obligații fiscale sunt calculate de serviciul respectiv și evidența

acestor obligații fiscale, inclusiv a restanțelor, să transfere la buget sumele încasate ca impozite, taxe, majorări de întârziere (penalități), amenzi, conform legislației fiscale și în modul stabilit de Guvern; j) să întocmească, cu concursul SFS, avizele de plată a obligațiilor fiscale, să distribuie gratuit contribuabililor formulare tipizate de dări de seamă fiscale; k) să remită contribuabililor, conform legislației fiscale, avizele de plată a obligațiilor fiscale, precum și deciziile emise; k¹) să efectueze executarea silită a obligației fiscale restante în raport cu plățile și contribuabilii administrați, în modul stabilit de Codul de procedură civilă și Codul de executare; l) în comun cu SFS, să execute, la cererea contribuabilului, compensarea sau perfectarea materialelor pentru restituirea sumelor plătite în plus sau a sumelor care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite, să efectueze controale fiscale și să întocmească actele de rigoare; m) să execute alte obligații prevăzute expres de legislația fiscală”.

Totodată, tindem să menționăm că decizia ce ține de exercitarea atribuțiilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale este emisă prin dispoziția primarului (pretorului). Respectiv, în cazul atribuțiilor exercitate în comun cu SFS, decizia este emisă de conducerea SFS după ce s-a coordonat cu primarul (pretorul). Dacă primarul (pretorul) refuză să semneze decizia, aceasta capătă putere juridică din momentul semnării de către conducerea SFS, care face înscrierea despre refuzul primarului (pretorului).

În ceea ce privește organizarea și funcționarea SCITL, acest lucru este reglementat printr-un regulament, aprobat de consiliul local. La elaborarea acestor regulamente de către consiliile locale se ține cont de un regulament-tip care a fost aprobat de guvern în anul 2003 (HG nr.998 20.08.2003) [9]. Respectiv, conform art. 2 al acestei Hotărâri de Guvern și în baza Regulamentului-tip privind serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul Primăriei, autoritățile executive ale satelor (comunelor), orașelor și municipiilor, au fost obligate să

elaboreze în termen de 30 de zile regulamentele viitoarelor servicii de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor respective și urmau să le prezinte consiliilor locale, care urmau să le adopte în termen de 10 zile și să le prezinte subdiviziunii teritoriale a SFS. Acest mecanism se respectă pentru elaborarea și aprobarea noilor regulamente. Funcțiile Serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale sunt exercitate prin intermediul percepătorilor fiscali. Conform legislației fiscale există și excepții de la aceste reguli. Astfel, în sate (comune) aceste funcții pot fi exercitate de secretar sau de un alt funcționar al primăriei, care nu este învestit cu dreptul de a semna documente de casă.

Activitatea curentă a SCITL nu este lăsată nesupravegheată și organul de stat ce exercită controlul asupra respectării de către acest serviciu a legislației fiscale este SFS.

În acest context, reviziile de casă la primărie privind exercitarea funcțiilor Serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale de percepere și transferare a mijloacelor bănești în buget se efectuează de către Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor – odată cu efectuarea reviziilor asupra executării bugetelor unităților administrativ-teritoriale, cu întocmirea actelor respective.

În concluzie reiterăm importanța specificării cantitative și calitative a atribuțiilor organelor statului la exercitarea administrării fiscale în actele normative naționale.

Astfel, se constată că sunt descrise sufi-

cient în legislația națională fiscală și cea vamală atribuțiile organelor statului la exercitarea activității de administrare fiscală, care de fapt pot contribui la perfecționarea, îmbunătățirea, precum și la dezvoltarea continuă a proceselor și procedurilor de administrare fiscală. Toate atribuțiile organelor statului la exercitarea activității de administrare fiscală sunt orientate spre același obiectiv major, de a asigura buna administrare fiscală.

În acest sens, toate organele de administrare fiscală trebuie să interacționeze în cel mai strâns și înalt mod posibil, în vederea asigurării unei interacțiuni complexe cu sistemul fiscal.

De asemenea, ar fi bine să crească nivelul de interacționare procesuală și interoperabilitate informațională dintre organele fiscale, vamale și serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor, ceea ce de fapt va face să se ofere servicii calitative solicitanților de informații cu caracter fiscal.

Întru îmbunătățirea permanentă a performanței administrației fiscale, o atenție deosebită merită a fi acordată fiecăruia dintre organele statului, în special resurselor umane, asupra îndeplinirii atribuțiilor de serviciu conștiincios și în limitele legale.

În vederea garantării atribuțiilor organelor statului la exercitarea administrării fiscale este necesară susținerea totală din partea tuturor subiecților (ex.: administrația publică centrală/locală) implicați la formarea, monitorizarea și aprobarea bugetelor de toate nivelurile.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

---

1. Codul fiscal al Republicii Moldova. Nr.1163 din 24.04.1997. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.09.1997, nr.62.
2. Codul vamal al Republicii Moldova. Nr.1149 din 20.07.2000. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.01.2007, ed. specială art.98.
3. Codul vamal al Republicii Moldova. Nr.95 din 24.08.2021. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 17.09.2021, nr.219-225. Intră în vigoare la 01.07.2023.
4. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr.122 din 14.03.2003. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 05.11.2013, nr.248-251.
5. Legea nr.158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. În Monitorul Oficial al Republicii

- Moldova, 23.12.2008, nr.230-232.
6. Legea nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.06.2012, nr.113-118.
  7. Legea nr.302 din 21.12.2017 cu privire la Serviciul Vamal. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.03.2018, nr.68-76.
  8. Legea nr.188 din 11.09.2020 pentru modificarea unor acte normative. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 09.10.2020, nr.259-266.
  9. Hotărârea Guvernului nr.998 din 20.08.2003 privind activitatea Serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriei. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 05.09.2003, nr.191-195.
  10. Hotărârea Guvernului nr.395 din 05.06.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului Fiscal de stat. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 09.06.2017, nr.181-189.
  11. Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr.89 din 08.09.2022 privind structura organizatorică a Serviciului Fiscal de Stat.
  12. Programul de dezvoltare strategică a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2021-2023. Chișinău 2021. <https://sfs.md/uploads/files/strategia%20de%20deservire/Programul%20de%20dezvoltare%20strategic%C4%83%20a%20SFS%20pentru%20anii%202021%20-%202023%20aprobat%20prin%20Decizia%20CE%20nr-11%20din%2030-06-2021.pdf> (vizitat la 28.01.2023).

DESPRE AUTOR

Marcel BOȘCANEANU,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Direcției studii și management al calității,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: marcelboscaneanu84@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-4776-9349*